

Jaarverslag

2016

Landelijke Commissie
Gedragcode
Hoger Onderwijs

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Register Gedragscode.....	3
Evaluatie werking Gedragscode	4
Landelijke Commissie	6
Vooruitblik naar 2017	10

Inleiding

In meerdere opzichten is 2016 een bijzonder jaar geweest. In het voorjaar vierden we met de koepelorganisaties en de betrokken departementen en stakeholders het 10-jarig bestaan van de Gedragscode en het succes ervan. In een passende ambiance werd teruggeblikt en vooruitgekeken met de vice-voorzitter van de VH, de directeur NRTO en vertegenwoordigers van het ministerie OCW, de IND en de Nuffic. Maar belangrijker is dat het afgelopen jaar nadrukkelijk in het teken heeft gestaan van de evaluatie van de werking van de Gedragscode. Er is door een werkgroep gewerkt aan een aangepaste tekst van de Gedragscode, na uitgebreide consultatie van het onderwijsveld. Er is gesproken met instellingen, studenten, etc. Hoogtepunt was het seminar dat in oktober plaatsvond in Utrecht en waarbij zowel plenair als in verschillende workshops met elkaar van gedachten gewisseld is over diverse onderwerpen die in de Gedragscode geregeld worden. Ook is er aandacht geweest voor toekomstige ontwikkelingen, omdat het transnationaal onderwijs in toenemende mate onderdeel wordt van de internationaliseringsambitie en activiteiten van de onderwijsinstellingen. Verderop in dit Jaarverslag kunt u meer lezen over de evaluatie.

Op deze plek vraagt de Commissie ook uw aandacht voor haar nieuwe communicatiemiddelen. Om tegemoet te komen aan de wensen vanuit het veld, wordt er sinds begin 2016 elk half jaar een nieuwsbrief verspreid onder onderwijsinstellingen en stakeholders, om hen kort bij te praten over lopende zaken of belangrijke ontwikkelingen. Ook is de website van de Gedragscode volledig vernieuwd en opnieuw vormgegeven. De website is sinds enkele maanden in de lucht. De verwachting is dat daarmee de herkenbaarheid van de Gedragscode en de Commissie wordt vergroot, en dat de informatie die via de website ontsloten wordt beter aansluit bij de behoefte van de gebruikers.

Tot slot is de Commissie verheugd dat ook buiten de eigen sector de succesvolle werking van de Gedragscode wordt ervaren. Het is een compliment van formaat dat het instrument van zelfregulering navolging heeft gekregen in een pilot voor de ontwikkeling van een Gedragscode voor de MBO-sector. In september 2016 werd het experiment gelanceerd waarin overheid en onderwijsveld gedurende drie jaren gezamenlijk gaan onderzoeken of het mogelijk is ook in het MBO te komen tot een verantwoorde toename van internationale studenten, die Nederland kiezen als studiebestemming. De Gedragscode wordt vervolgd!

Register Gedragscode

De registerbeheerder (Dienst Uitvoering Onderwijs, DUO) heeft in 2016 van twee onderwijsinstellingen een nieuwe aanvraag voor opname in het register van de Gedragscode ontvangen. Na beoordeling daarvan zijn beide instellingen, de AIS Flight Academy in Lelystad en Hogeschool iPabo in Amsterdam, opgenomen in het register van de Gedragscode. Een nog lopende aanvraag uit 2015 van de International Business School The Hague is begin 2016 door DUO afgewezen omdat door de instelling niet werd voldaan aan het criterium van (buitenlandse) accreditatie van het aangeboden onderwijs.

Van één instelling, de EuroPort Business School (EPBS) in Rotterdam, is in 2016 de opname in het register van de Gedragscode beëindigd. Dat gebeurde in opdracht van de Landelijke Commissie, om reden dat de instelling niet langer voldeed aan het gestelde in artikel 5.2 van de Gedragscode. Nu de Raad van State op 5 oktober 2016 uitspraak heeft gedaan in het geschil betreffende het besluit van de minister van OCW om de accreditatie van de IBMS opleiding van de EPBS in te trekken, en daarbij heeft geoordeeld dat de intrekking op goede gronden heeft plaatsgevonden, is geen sprake meer van accreditatie van de opleiding zoals vereist in de Gedragscode. De betreffende opleiding bevindt zich in de afbouw fase, waarin de zittende studenten in staat moeten worden gesteld om de reeds aangevangen opleiding af te ronden. Nieuwe studenten mogen niet meer worden toegelaten. Aangezien er geen andere geaccrediteerde opleidingen meer werden aangeboden heeft de Commissie besloten de opname in het register te laten beëindigen.

Aldus bevatte het register van de Gedragscode, dat raadpleegbaar is via www.internationalstudy.nl, eind van het jaar 76 onderwijsinstellingen.

Evaluatie werking Gedragscode

In artikel 8.3 van de Gedragscode is bepaald dat er elke vijf jaar, door in ieder geval de betrokken instellingen, de belanghebbenden en de registerbeheerder een evaluatie plaatsvindt van de inhoud en werking van de Gedragscode. Op grond van deze evaluatie zal de Gedragscode al dan niet gewijzigd worden vastgesteld. Het initiatief tot de evaluatie wordt genomen door de Commissie. De laatste evaluatie heeft plaatsgevonden in 2009, hetgeen zou betekenen dat in 2014 opnieuw zou moeten worden geëvalueerd. Op voorstel van de koepelorganisaties en de Commissie is in overleg met het ministerie van OCW besloten dat een evaluatie in 2016 meer voor de hand lag. Reden hiervoor was dat in maart 2013 een grondig herziene tekst van de Gedragscode inwerking was getreden en dat in augustus 2014 de Gedragscode was uitgebreid met de diplomalist.

Voor de vormgeving van de evaluatie heeft de Commissie zich afgevraagd of het gewenst en noodzakelijk was om de evaluatie op dezelfde wijze als in 2009 uit te voeren. Het ging in 2009 om een zeer uitvoerige evaluatie, uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau. Na 10 jaar is de Gedragscode staande praktijk geworden bij de onderwijsinstellingen, en staan diverse zaken minder ter discussie dan in 2009. Er is daarom in overleg met de koepelorganisaties voor gekozen de evaluatie minder groots op te zetten. Het doel van de evaluatie was gezamenlijk met de instellingen, koepels, studenten en betrokken overheidspartijen de tekst van Gedragscode te actualiseren en te verbeteren, waarbij de uitvoering door de instellingen leidend was. Ter begeleiding van de evaluatie is een werkgroep ingericht bestaande uit vertegenwoordigers van de koepelorganisaties: de NRTO, Vereniging Hogescholen en de VSNU alsmede het secretariaat van de Commissie, waarbij voorzien is in een adviserende functie door OCW en de IND. De werkgroep werd voorgezeten door de voormalig secretaris van de Commissie, Arno Overmars. De hoofdtaak van deze werkgroep was het inventariseren van eventuele verbeterpunten bij de koepelorganisaties, onderwijsinstellingen en de bij de Gedragscode betrokken partijen, het uitwerken daarvan en het bewaken van het proces.

De onderwijsinstellingen en andere belanghebbende partijen bij de Gedragscode zijn op verschillende manieren benaderd om suggesties te doen voor verbetering van tekst van de Gedragscode. Allereerst zijn de betrokken partijen schriftelijk geïnformeerd over de evaluatieprocedure. De onderwijsinstellingen die niet zijn vertegenwoordigd door een van de koepelorganisaties zijn daarbij uitgenodigd schriftelijk input te leveren. Vervolgens heeft de werkgroep aansluiting gezocht bij de bestaande overlegstructuren van de koepelorganisaties (het HIB, LAO, en NRTO-overleg) om de onderwijsinstellingen om suggesties voor verbetering te vragen. Daarna is in een soortgelijke bijeenkomst met de stakeholders (OCW, Inspectie OCW, V&J, IND, SZW, NVAO en Nuffic) gesproken over de werking van de Gedragscode. Ook is gesproken met een aantal internationale studenten over hun ervaringen met informatievoorziening en begeleiding door onderwijsinstellingen, alsmede naar de bekendheid met de Gedragscode.

Op basis van de uitkomsten van deze verschillende inventarisatierondes is een aantal thema's geformuleerd. Deze thema's zijn vervolgens door de werkgroep onderverdeeld in drie categorieën. De eerste categorie betrof onderwerpen die op betrekkelijk eenvoudige wijze konden worden vertaald in aanpassingen van de tekst van de Gedragscode. De tweede categorie betrof de meer complexe vraagstukken. Voor de bespreking van deze vraagstukken is een seminar met ervaringsdeskundigen uit instellingen en andere bij de Gedragscode belanghebbende organisaties georganiseerd, waar in workshops over de thema's informatievoorziening, werving, binding en internationaal onderwijs is gesproken. Op basis van de uitkomsten van deze dag en de input die is opgehaald in de inventarisatierondes is de tekst van de Gedragscode geactualiseerd en aangescherpt. Tot slot is in de derde categorie een aantal onderwerpen geïdentificeerd waarvan duidelijk is dat ze in de komende periode nog nader onderzoek behoeven of evt. door een andere partijen kunnen worden opgepakt.

De evaluatie heeft niet tot grote wijzigingen geleid, maar vormt eerder een herbevestiging van de Gedragscode. Een groot deel van de aanpassingen in Gedragscode zijn tekstueel of meer technisch-juridische van aard. Tijdens het seminar was er door de deelnemers een positieve waardering voor de Gedragscode en de werkzaamheden van de Commissie. De onderwijsinstellingen richten zich steeds meer en intensiever op internationale studenten en doen dat op een wijze die in lijn is met code. De Gedragscode geeft in die zin vorm aan het beleid.

De meest opvallende wijzigingen zijn:

- De preambule is ingekort door enkele alinea's samen te voegen en het schrappen van een paar alinea's.
- De taaltabel is op verzoek van de onderwijsinstellingen geactualiseerd.
- In het verlengde hiervan is een uitzondering opgenomen voor de verplichting een taaltest af te nemen voor internationale studenten die het International Baccalaureate certificaat voor English A Language and Literature hebben behaald.
- Ook is rekening gehouden met het toenemende aanbod joint en multiple degrees. Voor wat betreft de verplichting een taaltest af te nemen is opgenomen dat de onderwijsinstellingen in een overeenkomst afspraken kunnen maken betreffende het taalvereiste binnen de daarvoor geldende kaders van de Gedragscode. De bedoelde taaltest hoeft dan slechts eenmalig te worden afgelegd.
- De bevoegdheden van de Commissie zijn nader uitgewerkt. De Commissie kan bij schendingen van de Gedragscode een maatregel opleggen, bestaande uit een rapportage- en/of onderzoeksverplichting en/of een voorwaardelijke schrapping, waarbij in het register een vermelding kan worden opgenomen voor de duur van de maatregel.

De Commissie kijkt met de tevredenheid terug op het verloop van het evaluatieproces. De evaluatie heeft geleid tot een tekstvoorstel voor een nieuwe versie van de Gedragscode, als product van zelfregulering door de onderwijsinstellingen. Op het moment van schrijven ligt het voorstel voor de gewijzigde Gedragscode ter besluitvorming voor aan de koepelorganisaties. De verwachting is dat de nieuwe Gedragscode op 1 september 2017 in werking zal treden. De nieuwe versie is van toepassing voor internationale studenten die zich na 1 september 2017 inschrijven bij de onderwijsinstelling. Wellicht zal de toenemende internationalisering van het onderwijs en de groei in aantallen internationale studenten in de toekomst nog tot meer omvangrijke wijzigingen kunnen leiden van de Gedragscode. Bijvoorbeeld ten aanzien van de definitie van internationale studenten, joint en multiple degrees als ook het online aangeboden onderwijs. Voor op dit moment geldt dat de Gedragscode actueel is en recht doet aan deze ontwikkelingen. Belangrijk is wel dat dit wordt gemonitord. Over vijf jaar zal er daarom weer worden geëvalueerd en ook tussentijds kan de Gedragscode worden aangepast wanneer dit nodig is.

Landelijke Commissie

De Commissie heeft net als in de voorgaande jaren ook in 2016 diverse werkzaamheden verricht in het kader van haar toezichthoudende taken op het gebied van de naleving van de bepalingen van de Gedragscode door de onderwijsinstellingen. Hierover wordt in deze paragraaf verslag gedaan. Er is in dit kader zes maal regulier vergaderd in 2016.

Externe contacten

Als onderdeel van zijn kennismakingsronde door het veld, heeft de voorzitter van de Commissie ook het afgelopen jaar gesprekken gevoerd met bij de Gedragscode betrokken partijen. Met een Officier van Justitie is van gedachten gewisseld over de Gedragscode in relatie tot bij het OM bestaande vermoedens van misbruik van bestaande wet- en regelgeving. De Commissie heeft in het gesprek de in algemene termen geformuleerde zorgen van het OM desgevraagd niet kunnen wegnemen. De Commissie heeft zowel tijdens het gesprek als naderhand schriftelijk de betreffende Officier expliciet de mogelijkheid geboden om input te leveren voor de evaluatie van de Gedragscode. Er is van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

De nieuwe Europese Studentenrichtlijn was onderwerp van een constructief gesprek met de directeur arbeidsverhoudingen van het ministerie van SZW. Deze richtlijn stelt lidstaten verplicht het mogelijk te maken dat internationale studenten van buiten de EU minimaal 15 uur per week naast hun studie mogen werken. In Nederland is het maximum voor een internationale student momenteel vastgesteld op 10 uur per week. Het komende jaar zal duidelijk worden op welke wijze de nieuwe richtlijn zal worden geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving.

In de zomer van 2016 zijn door de voorzitter en secretaris van de Commissie oriënterende bezoeken gebracht aan twee onderwijsinstellingen. Het doel van de bezoeken was een beeld te verkrijgen van de totale keten aan activiteiten die door een onderwijsinstelling verricht worden ten behoeve van internationale studenten. Het gaat daarbij om voorlichting, werving en toelating, faciliteren van verblijf, studiebegeleiding en afmelding/uitschrijving. Tijdens de bezoeken is gesproken met verschillende medewerkers die betrokken zijn bij het faciliteren en begeleiden van internationale studenten. Ook is met een groepje studenten gesproken over hun ervaringen. De bezochte instellingen zetten zich in voor de internationalisering van het onderwijs en hebben hier ook een integraal beleid toe ontwikkeld. Zo wordt bijvoorbeeld gewerkt aan de centralisering van de verschillende (administratieve) diensten en wordt intensief gebruik gemaakt van buddiesystemen: het koppelen van studenten uit het tweede jaar aan nieuwe/toekomstige studenten. De buddy's kunnen vragen beantwoorden maar studenten ook betrekken bij sociale activiteiten.

Begin van het jaar heeft de Commissie schriftelijk gereageerd op de open uitnodiging van de Onderwijsraad om bij te dragen aan de voorbereiding van een op verzoek van de staatssecretaris van Onderwijs door de Onderwijsraad uit te brengen advies voor een internationaliseringagenda voor de periode 2015-2020. De internationalisering van het hoger onderwijs is van niet te onderschatten waarde voor de Nederlandse economie en de kwaliteit van het onderwijs. Maar de Commissie is van mening dat Nederland daar nog onvoldoende de vruchten van plukt. Een aantal thema's kan naar het oordeel van de Commissie een bijdrage leveren aan het optimaliseren van de internationalisering van het hoger onderwijs. Dat internationalisering van grote waarde is voor de kwaliteit van het (hoger) onderwijs en bijdraagt aan de vaardigheden van de student is inmiddels een bekend gegeven. Vaak wordt echter vergeten dat *internationalisation at home* daar evenzeer onderdeel van uitmaakt. Het gaat dan om het bevorderen van internationalisering in het thuisland door een combinatie van Nederlandse en internationale studenten, en daarbij elementen van internationale vaardigheden toe te voegen als onderdeel van het curriculum.

Dit fenomeen komt het beste tot uiting wanneer er een evenwichtige balans is tussen internationale en Nederlandse studenten, waarbij studenten worden uitgedaagd om met elkaar in discussie te gaan. De Gedragscode garandeert de instroom van kwalitatief goede internationale studenten in het hoger onderwijs en draagt daarmee bij aan de optimalisering van de *international classroom*. De Commissie heeft vanuit het perspectief van de Gedragscode haar visie over de internationalisering van het hoger onderwijs gegeven, en dan met name de inkomende studentenmobiliteit.

Daarbij heeft de Commissie aandacht gevraagd voor de vluchtelingenstudenten, nu de minister in de strategische agenda aan dit thema geen aandacht besteedt. De Gedragscode draagt bij aan het merk, de goede naam van het Nederlandse hoger onderwijs, en geldt daarbij als kwaliteitskeurmerk. De branding ervan draagt naar het idee van de Commissie niet alleen bij aan het aanjagen van de internationalisering maar tevens aan het borgen van de noodzakelijke kwaliteit bij instroom van studenten en het aanbod van onderwijs. De Commissie is van oordeel dat een goede werving en selectie van studenten start met een adequate informatievoorziening aan de internationale student. De voorlichting over de studie speelt een cruciale rol in het aantrekken van talent. De voorlichting moet een reëel beeld scheppen van de te volgen studie, de te verwachten voorzieningen die een instelling aanbiedt, de leefsituatie en beperkt bovendien de uitval van studenten, veroorzaakt door een studiekeuze gebaseerd op onjuiste of schaarse informatie, resulterend in onvervulde verwachtingen. Terugdringen van de uitval is tevens onderdeel van de strategische agenda van de minister en geldt voor internationale studenten des te meer, nu er voor hen grote gevolgen aan verbonden kunnen zijn. Uiterste consequentie is dat het verblijfsrecht van de internationale student vervalst en hij/zij terug moet naar het thuisland. Specifieke aandacht voor internationale studenten kan de uitval beperken, bijvoorbeeld in de vorm van een koppeling aan een buddy, tutor, een intensieve begeleiding of het aanbieden van een training in academische vaardigheden. Informatie afkomstig uit recent door de Commissie afgenomen interviews met verschillende onderwijsinstellingen, die onderwijs aanbieden aan internationale studenten, heeft het nut aangetoond van het vooraf onderzoeken van de motivatie van de student om voor een specifieke opleiding of instelling naar Nederland te komen. Het lijkt wenselijk om de mogelijkheden hiervoor, bijvoorbeeld in de vorm van een studiekeuzecheck, verder te onderzoeken.

Signalen

De Commissie heeft het afgelopen jaar het standpunt ingenomen dat er bij signalen of klachten sprake zou kunnen zijn van een bemiddelende rol door de Commissie, in situaties waarin geen mogelijkheid bestaat de formele verzoekschriftprocedure te doorlopen. De Commissie zal daarbij terughoudend handelen, opdat zij geen onderdeel wordt van een eventueel geschil.

Afgelopen jaar heeft de Commissie een verzoek voor advies van een internationale studente ontvangen die studeert aan de Universiteit Maastricht (UM). Studente had een klacht ingediend bij de UM om reden dat zij niet mocht beginnen met het tweede semester van haar opleiding nu zij een module uit het eerste semester niet heeft behaald. De studente was ontevreden met de beslissing van de UM en vroeg de Commissie om advies. De indruk van de Commissie was dat de UM voldoende helder was geweest in haar voorlichting, maar dat de studente andere verwachtingen had van de inrichting van de studie. De Commissie zag dan ook geen directe aanknopingspunten met de Gedragscode. Opvallend was dat de afhandeling van de klacht volledig binnen de faculteit had plaatsgevonden. De Commissie vond het wenselijk dat het College van Bestuur van de UM, gezien de gevolgen van de beslissing, op de hoogte zou zijn van de casus. Om die reden heeft de Commissie de UM om een reactie gevraagd. De UM liet de Commissie hierop weten dat hoewel de gevolgde procedure wellicht niet volledig juist is geweest, de faculteit de casus op deze manier heeft benaderd om de studente zo goed en snel mogelijk te kunnen helpen omdat er tijdsdruk lag op de behandeling van de klacht vanwege het aflopen van de studiebeurs. Het CvB zou niet tot een andere beslissing zijn gekomen dan de faculteit. De Commissie heeft begrip voor de wijze waarop de UM heeft gehandeld en vindt het te betreuren dat de studente geen gehoor heeft gegeven aan een door de faculteit geboden alternatief.

Begin van de zomer werd de Commissie benaderd door een internationale masterstudent van de Hogeschool van Rotterdam (HR). Hij vroeg om advies, nu hij reeds vier maal een voorstel had ingediend voor een afstudeeropdracht, dat telkens werd afgewezen. De Commissie heeft de student geadviseerd een andere afstudeerbegeleider te benaderen. Toen dit niet mogelijk bleek is de student gewezen op de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de instelling. Hierbij bleek echter dat de klachtprocedure van de HR niet in het Engels beschikbaar was. Op verzoek van de Commissie heeft een contactpersoon bij de HR de student bij het indienen van de klacht begeleid, en ervoor zorg gedragen dat de klachtprocedure alsnog beschikbaar werd gesteld in het Engels. Vervolgens bood de examencommissie de student de mogelijkheid om een nieuw onderzoeksvoorstel in te dienen, dat door een andere docent zou worden beoordeeld. De Commissie is van mening dat voldoende is gebleken dat de HR de student tegemoet heeft willen treden met een schikkingsaanbod.

Verzoekschrift

Hogeschool Saxion heeft in februari 2016 een verzoekschrift ingediend ter zake van de gedragingen van de IND. Saxion was van mening dat zij door het wisselende beleid van de IND niet kon voldoen aan de vereisten van de Gedragscode. De Commissie oordeelde dat het verzoekschrift niet-ontvankelijk is om reden dat de IND geen onderwijsinstelling is maar een overheidsorgaan. De Commissie is alleen bevoegd kennis te nemen van de gedragingen van de onderwijsinstellingen die de Gedragscode hebben ondertekend. Bemiddeling door de Commissie met de IND heeft wel geresulteerd in een gesprek tussen Saxion en de IND om situatie op te lossen.

De uitspraak van de Commissie is te raadplegen op de website van de Gedragscode.

Onderzoeken

Over het onderwijsaanbod moet door instellingen eenvoudig, toegankelijk en duidelijk worden gecommuniceerd. Hoe doen instellingen dat en hoe verhouden de verschillende bestanden met opleidingsinformatie zich tot elkaar? Deze vragen waren onderdeel van het eerste onderzoek dat de Commissie in 2016 uitvoerde: *onderzoek informatievoorziening onderwijsaanbod*. De Commissie heeft volstaan met het onderzoeken van 12 onderwijsinstellingen: 3 leden per koepelorganisatie en 3 onderwijsinstellingen die geen lid zijn van een koepel. De Commissie heeft gekozen voor een deskresearch zodat de onderwijsinstellingen zo min mogelijk zouden worden belast. De openbare registers die zijn geraadpleegd zijn: het CROHO, de database van de NVAO, Studiekeuze123 en Studyfinder. Het onderwijsaanbod wordt via verschillende registers en kanalen openbaar gemaakt: via de eigen website van de instelling, het CROHO, het register van de NVAO, de database van Studiekeuze123 en de database van Studyfinder. Belangrijk is dat sommige registers niet primair zijn ingericht om internationale studenten te informeren, maar wel informatie bevatten over opleidingen die ook aan internationale studenten worden aangeboden. Er bestaan grote verschillen tussen de verschillende databases. Het gaat dan onder meer om verschillen in de naamgeving van opleidingen, het al dan niet opnemen van afstudeerrichtingen of kortdurende opleidingen/cursussen. Daarnaast bestaan er verschillen tussen de websites van de instellingen en de verschillende databases. Ook hier is een verschil waarneembaar tussen het aantal geregistreerde opleidingen, uitstroomprofielen en of het al dan niet gaat om een afstudeervariant of volledig andere opleiding. Verklaring hiervoor is veelal dat de begrippen in het kader van 'recruitment' worden losgelaten. Soms worden er in het kader van 'branding' zelfs afspraken gemaakt over de verschillen in benaming van opleidingen. Dergelijke interne afspraken moeten niet in de weg staan aan de verplichting helder te zijn over het diploma c.q. welke graad aan de opleiding is verbonden. Belangrijkste conclusie uit het onderzoek is dat onvoldoende duidelijk is wat exact onder het onderwijsaanbod aan internationale studenten moet worden verstaan. Het probleem is niet eenvoudig op te lossen, maar de Commissie acht het van groot belang om te signaleren dat het op dit moment enorm uiteen loopt. Het leidt tot onduidelijkheid die er niet zou moeten zijn vanuit het perspectief van de Gedragscode.

In een vervolgonderzoek is in de tweede helft van 2016 een specifiek aspect van de Gedragscode onderzocht: de informatievoorziening over de *accreditatie van het onderwijsaanbod*. Omdat dit onderzoek voortbouwt op de resultaten uit het vorige rapport zijn dezelfde 12 onderwijsinstellingen geselecteerd. Hoe wordt voorzien in informatie over de accreditatie van het aangeboden onderwijs in de verschillende databases en op de websites van de instellingen? Het onderzoek (en daarmee ook het rapport) is erg omvangrijk, maar interessant. Het is een relevant rapport, waaruit naar voren komt dat er op een inconsistente wijze informatie wordt verschaft over de accreditatie. De databases laten veel vrijheid aan de instellingen om de informatie zelf te vullen. Ook verschilt de wijze van informeren op de websites van de instellingen zelf. De informatievoorziening is om die reden niet altijd even volledig of correct. Daarbij is het aantal accreditatiesinstanties waar gebruik van wordt gemaakt opmerkelijk te noemen, los van de vraag naar de gelijkwaardigheid van deze organisaties. De (bekostigde) instellingen maken voornamelijk gebruik van accreditatie door de NVAO en daarnaast van een aantal buitenlandse accreditatieorganisaties. Dit past binnen de kaders van Gedragscode zo lang het gaat om een accreditatieorganisatie waarvan de besluiten door de desbetreffende overheid worden erkend. Instellingen zijn gehouden informatie te verschaffen over de accreditatie van het onderwijs, met name daar waar het gaat om een buitenlandse accreditatie in relatie tot de erkenning en legalisatie van de graad en diploma door de Nederlandse overheid.

De bevindingen van de beide onderzoeken, weergegeven in onderzoekrapporten, zijn voor een reactie aan de onderzochte onderwijsinstellingen en de koepelorganisaties gestuurd en na verwerking van de opmerkingen vervolgens gebundeld via de website van de Gedragscode begin 2017 gepubliceerd. De Commissie zal in 2017 verder gevolg geven aan de door haar vastgestelde conclusies. In april zal zij op basis van haar bevindingen in overleg treden met de koepelorganisaties in het hoger onderwijs om het belang te benadrukken van een volledige en eenduidige informatievoorziening.

Samenstelling

De samenstelling van de Commissie is in 2016 ongewijzigd gebleven. Wel heeft de Commissie afscheid moeten nemen van een tweetal plaatsvervangend leden: Madeleine Gardeur-Veltman en Huib de Jong. Ook op deze plaats spreekt de Commissie graag haar dankbaarheid uit voor de betrokkenheid van beiden bij de werking van de Gedragscode en de taakuitvoering van de Commissie in de afgelopen jaren.

Samenstelling Landelijke Commissie per 31 december 2016

FUNCTIE	NAAM	ACHTERGROND	KOEPEL
voorzitter	Joris van Bergen	Voormalig lid College van Bestuur TU Eindhoven en Universiteit Leiden, voormalig voorzitter SURF	-
wnd. voorzitter	Paul Rullmann	Voormalig lid College van Bestuur TU Delft, voorzitter Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs	VSNU
lid	Karen Ali	Directeur Fundraising Development. TU Eindhoven	VSNU
lid	Susana Menéndez	Lid College van Bestuur Haagse Hogeschool	Vereniging Hogescholen
lid	Frans Kuipers	Voormalig voorzitter Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	Vereniging Hogescholen
lid	Jan-Albert Dop	Voormalig lid College van Bestuur Webster University Leiden	NRTO
plv. lid	Janco Bonnink	Coördinator Bureau Bestuurszaken Vrije Universiteit	VSNU
plv. lid	Madeleine Gardeur-Veltman	Adviseur Internationale Zaken Rijksuniversiteit Groningen	VSNU ¹
plv. lid	Luut Kroes	Directeur onderwijszaken Rijksuniversiteit Groningen	VSNU ²
plv. lid	Huib de Jong	Rector Hogeschool van Amsterdam en lid van het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam.	Vereniging Hogescholen ³
plv. lid	Joep Houterman	Lid College van Bestuur Aeres Groep	Vereniging Hogescholen
plv. lid	Jan van der Heijden	Lid College van Bestuur Hogeschool Dirksen	NRTO

Financiën

Net als in voorgaande jaren, hebben ook in 2016 na afloop van ieder kwartaal afrekeningen plaatsgevonden van de vacatiegelden voor de voorzitter, leden en plaatsvervangend leden van de Commissie. Hiertoe is in overleg met het ministerie van OCW een (in 2009 bijgewerkte) Vacatiegeldenregeling opgesteld die op de website van de Gedragscode te raadplegen is. In onderstaande tabel wordt het uitbetaalde bedrag per kwartaal verantwoord.

Vacatiegelden, inclusief reiskosten en BTW over 2016 t.o.v. 2015

Periode	2016	2015
1e kwartaal	€ 5.705,49	€ 5.519,36
2e kwartaal	€ 5.668,82	€ 4.540,61
3e kwartaal	€ 2.673,05	€ 3.273,57
4e kwartaal	€ 6.243,67	€ 11.533,30
Totaal	€20.291,03	€ 24.866,84

Daarnaast is in 2016 ten behoeve van de financiering van de evaluatie na overleg met het ministerie van OCW € 15.000 gebruikt uit de financiële reserve 'additionele onderzoekfinanciering' ter grootte van € 50.000.

¹ Tot 1 juli 2016.

² Met ingang van 1 oktober 2016.

³ Tot 1 juni 2016.

Vooruitblik naar 2017

Ook in het komende jaar zal de Commissie de afhandeling van verzoekschriften ter hand nemen wanneer deze bij haar worden ingediend. Maar belangrijker is dat, daar waar mogelijk en functioneel, getracht zal worden signalen en klachten op informele wijze op te lossen. Hoewel er op terughoudende wijze gebruik van gemaakt dient te worden, zijn de student en de instelling soms gebaat bij bemiddeling, zonder dat de formele verzoekschriftprocedure doorlopen hoeft te worden. Ook door het doen van onderzoek zal de Commissie haar toezichthoudende taak blijven vormgeven, waarbij de nadruk niet ligt op het opsporen van met de Gedragscode strijdig gedrag maar op het doen toenemen van de bewustwording bij de onderwijsinstellingen over het belang van de bepalingen en verplichtingen waaraan zij zich door zelfregie hebben gebonden. Mede afhankelijk van de afhandeling van de eerder genoemde onderzoeken in 2016 zal de Commissie in het voorjaar besluiten ten aanzien van welk onderwerp in het komende jaar onderzoek zal worden gedaan.

Na het intensieve evaluatietraject dat het afgelopen jaar is doorlopen met de koepelorganisaties, medewerkers van de onderwijsinstellingen en de vertegenwoordigers van de bij de Gedragscode betrokken partijen, ziet de Commissie met vertrouwen de besluitvorming over het tekstvoorstel ter wijziging van de Gedragscode tegemoet. De activiteiten zijn erop gericht dat per 1 maart 2017 de besluitvormingsprocedures binnen de koepelorganisaties zijn afgerond. De nieuwe tekst van de Gedragscode zal naar verwachting per 1 september 2017 in werking treden. In de tussenliggende periode hebben de onderwijsinstellingen dan voldoende tijd om daar waar nodig hun procedure, voorlichtingsmateriaal en informatie op de website aan te passen en te actualiseren. Het met de Gedragscode inherent verbonden reglement is naar aanleiding van de nieuwe versie van de Gedragscode eveneens geactualiseerd. Het reglement geeft nadere uitwerking aan hetgeen is bepaalde in de Gedragscode. Meest opvallende aanpassing was de uitwerking van de eigen onderzoekstaak van de Commissie. De Commissie heeft inmiddels een geheel eigen werkwijze voor ontwikkeld, maar deze was echter nog niet omschreven in het reglement. Het gaat dan ook om het vastleggen van de bestaande werkwijze.

Naast input voor een nieuwe tekst van de Gedragscode heeft de evaluatie ook geleid tot meer algemene aandachtspunten waar de Commissie het komende jaar aandacht aan wil besteden. Allereerst gaat het om het besef dat de Gedragscode een productie van zelfregie is. Uit de vele gesprekken die zijn gevoerd is gebleken dat de Gedragscode niet altijd wordt ervaren als een instrument dat van de onderwijsinstellingen zelf is. De Commissie draagt dit wel op deze manier uit en heeft de afgelopen jaren geprobeerd om dichter in contact te staan met de onderwijsinstellingen, onder meer door het verspreiden van een nieuwsbrief, een vernieuwde actuele website en door het afleggen van oriënterende bezoeken bij een aantal onderwijsinstellingen. De Commissie zal haar beleid op dit punt dan ook voortzetten.

Een ander punt dat aandacht behoeft is dat maar een beperkt deel van de medewerkers van de onderwijsinstellingen bekend is met de Gedragscode. Mogelijk komt dat doordat de bepalingen van de Gedragscode grotendeels zijn geïmplementeerd in het beleid van de onderwijsinstellingen en niet ter discussie staan, maar tegelijkertijd geldt dat de tekst van de Gedragscode als erg lang en moeilijk leesbaar wordt ervaren. De Commissie zal daarom een korte samenvatting ontwikkelen zodat medewerkers van instellingen op eenvoudige wijze kennis kunnen nemen van de hoofdlijnen van de Gedragscode. Ditzelfde geldt voor internationale studenten. Voor deze groep zal de Commissie een kort filmpje laten ontwikkelen waarin wordt uitgelegd wat de code specifiek voor hen betekent. Beide instrumenten kunnen bijdragen aan de bekendheid en de noodzakelijke toegankelijkheid van de code.

Tot slot zal de Commissie indien nodig en gewenst de koepelorganisaties bijstaan in de voor 2017 geplande actualisatie van de diplomalijs. Op deze lijst staan de diploma's vermeld waarvan de houders kunnen worden vrijgesteld van de taalttest Engels. Een aantal onderwijsinstellingen heeft aangegeven dat de lijst zou moeten worden uitgebreid. Er zijn echter ook onderwijsinstellingen die van mening zijn dat bepaalde diploma's niet tot vrijstelling van de taalttest zouden moeten kunnen leiden. Het initiatief voor de actualisering van de lijst ligt bij de koepelorganisaties.

Colofon

Landelijke Commissie Gedragscode Hoger Onderwijs
Postbus 260
9700 AG Groningen

Contactgegevens secretariaat:
E-mail: info@internationalstudy.nl
Tel.: 050 - 599 9975
Website: www.internationalstudy.nl

Dit jaarverslag is te downloaden op www.internationalstudy.nl